

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

ชื่อหน่วยงาน.....องค์การบริหารส่วนตำบล.....

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ด้านที่ ๑ การใช้จ่ายงบประมาณ (การจัดซื้อจัดจ้าง).....

ชื่อกระบวนการ / โครงการ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ.....

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๑	การจัดทำร่างขอบเขตงาน (TOR) และกำหนดราคากลาง	การใช้ดุลยพินิจกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (สเปก) สินค้าหรือครุภัณฑ์ที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งเป็นการเฉพาะ (การล็อกสเปก) การสมคบคิดกับผู้รับจ้างในการตั้งราคากลางให้สูงเกินจริงเพื่อเอื้อประโยชน์ในส่วนต่าง
๒	ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง (รับข้อเสนอ/เปิดซอง)	ความเสี่ยงเรื่องการรั่วไหลของข้อมูลคู่ค้า หรือเอกสารเสนอราคาของคู่แข่งรายอื่นให้แก่ผู้รับจ้างบางรายทราบก่อนล่วงหน้า เกิดการสมยอมในการเสนอราคาของผู้ยื่นซอง (การฮั้วประมูล) โดยเจ้าหน้าที่แกล้งเพิกเฉย
๓	ขั้นตอนการตรวจรับพัสดุ/งานจ้าง	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือผู้ควบคุมงาน ยอมเซ็นตรวจรับงานจ้างหรือครุภัณฑ์ที่ไม่ตรงตามสเปกในสัญญา (เช่น ใช้วัสดุเกรดต่ำลง หรือปริมาณงานไม่ครบ) เพื่อแลกกับการเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ที่ถูกลงโทษซึ่งมีความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	สูง	ภาพลักษณ์องค์กรไม่ดี ไม่โปร่งใส มีข่าวเผยแพร่ในสังคมออนไลน์ กระทบต่อภาพลักษณ์หน่วยงาน
๓	ปานกลาง	หน่วยตรวจสอบภายใน/ภายนอกเข้ามาตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	น้อย	มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	น้อยมาก	ปรากฏข่าวลือที่อาจมีการพาดพิงเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส × ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสียหาย	ช่วงคะแนน
๑	ความเสียหายระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสียหายระดับสูง (High Risk : H)	๑๐ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสียหายระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๕ - ๙ คะแนน
๔	ความเสียหายระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๔ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง(Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสียหาย	คะแนนระดับความเสียหาย	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
เสียหายสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสียหายสูง (High)	๑๐ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๕ - ๙ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๔ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)						
5 4 3 2 1	5	10	15	20	25	
	4	8	12	16	20	
	3	6	9	12	15	
	2	4	6	8	10	
	1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5
		โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)				

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเสี่ยงของมาตรการควบคุมที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Rick Score (Lx1)			
			Likelihood	Impact	Rick Score	ระดับความเสี่ยง
๑	การจัดทำร่างขอบเขตงาน (TOR) และกำหนดราคากลาง	เจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (สเปก) พัสดุหรือครุภัณฑ์เพื่อล๊อกสเปกเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง หรือกำหนดราคากลางสูงเกินจริง	2	4	8	ปานกลาง
๒	ขั้นตอนการเสนอราคาและการจัดซื้อจัดจ้าง (ระบบ e-GP)	ความเสี่ยงเรื่องข้อมูลผู้เสนอราคารั่วไหลหรือเกิดการสมยอมในการเสนอราคาของผู้ยื่นซอง (การฮั้วประมูล) โดยเจ้าหน้าที่แกล้งเพิกเฉยไม่ตรวจสอบ	1	4	4	ต่ำ
๓	ขั้นตอนการตรวจรับพัสดุ/ตรวจรับงานจ้าง	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ยอมลงนามตรวจรับพัสดุหรือโครงการก่อสร้างที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบรายการในสัญญา เพื่อแลกกับการรับเงินสินบนหรือผลประโยชน์	๒	๕	๑๐	สูง

ชื่อกระบวนการ/โครงการ : กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกัน ความเสี่ยงการทุจริต	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
๑	การจัดทำร่าง ขอบเขตงาน (TOR) และกำหนดราคากลาง	เจ้าหน้าที่ใช้ดุลย พินิจกำหนดคุณ ลักษณะเฉพาะ (สเปก) พัสดุหรือ ครุภัณฑ์เพื่อล็อก สเปกเอื้อประโยชน์ ให้ผู้ประกอบการ รายใดรายหนึ่ง หรือกำหนดราคา กลางสูงเกินจริง	ปานกลาง	- แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ ร่าง TOR และกำหนดราคากลางจาก หลากหลายส่วนงานเพื่อร่วมกัน ตรวจสอบ - นำร่างขอบเขตงาน (TOR) และราคากลาง ขึ้นประกาศเผยแพร่ เพื่อทำประชาพิจารณ์รับฟังความ คิดเห็นจากสาธารณชนผ่านเว็บไซต์ หลักของ อบต. ก่อนการจัดซื้อจัดจ้าง จริงทุกครั้ง	ตลอดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	-	หัวหน้าเจ้าหน้าที่ / เจ้าหน้าที่พัสดุ / คณะกรรมการ จัดทำร่าง TOR และราคากลาง
๒	ขั้นตอนการเสนอ ราคาและการจัดซื้อ จัดจ้าง (ระบบ e-GP)	ความเสี่ยงเรื่อง ข้อมูลผู้เสนอราคา รั่วไหล หรือเกิดการ สมยอมในการเสนอ ราคาของผู้ยื่นซอง (การฮั้วประมูล) โดยเจ้าหน้าที่แกล้ง เพิกเฉยไม่ ตรวจสอบ	ต่ำ	- นำระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของกรมบัญชีกลางมาใช้ปฏิบัติอย่าง เคร่งครัด 100% เพื่อลดการ ปฏิสัมพันธ์และใช้ดุลยพินิจของ เจ้าหน้าที่ - กำหนดมาตรการรักษา ความลับของข้อมูลผู้ซื้อซอง/ผู้ยื่น ข้อเสนออย่างเข้มงวด และมีระบบการ จัดเก็บเอกสารที่ปลอดภัย	ตลอดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	-	เจ้าหน้าที่พัสดุ/ กองคลัง

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกัน ความเสี่ยงการทุจริต	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
๓	ขั้นตอนการตรวจ รับพัสดุ/ตรวจรับ งานจ้าง	คณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุ ยอม ลงนามตรวจรับ พัสดุหรือโครงการ ก่อสร้างที่ไม่ถูกต้อง ตามรูปแบบ รายการในสัญญา เพื่อแลกกับการรับ เงินสินบนหรือ ผลประโยชน์	สูง	- แต่งตั้งตัวแทนภาคประชาชน ผู้แทนชุมชน หรือบุคลากรภายนอก เข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับ พัสดุ/งานจ้าง โดยเฉพาะโครงการ ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ - กำหนดให้คณะกรรมการ ตรวจรับหรือผู้ควบคุมงาน ต้องทำการ บันทึกภาพถ่ายและวิดีโอในระหว่าง การลงพื้นที่ตรวจรับจริง เพื่อจัดทำ เป็นรายงานแนบประกอบเอกสารการ เบิกจ่ายและเปิดเผยต่อสาธารณะ	ตลอดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	-	คณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุ/ ผู้ควบคุมงาน/ เจ้าหน้าที่พัสดุ

ลงชื่อ.....(ผู้รายงาน)

(นายปฏิรวิทย์ เพ็ญจำรัส)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ลงชื่อ.....(ผู้ตรวจสอบรายงาน)

(นายสุวัจชัย ทองมาก)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล